

สารบัญ

บทนำ	15
------------	----

บทที่ 1 ความหมายและลักษณะของกฎหมายระหว่างประเทศ (Definition and natures of International Law)	17
--	----

1.1 ความหมายของกฎหมายระหว่างประเทศ	17
1.1.1 ทางปฏิบัติหรือกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับเฉพาะในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ตามกฎหมายระหว่างประเทศ	19
1.1.2 การยอมรับว่าควรเคารพและปฏิบัติตามยอมก่อให้เกิดความผูกพัน และสภาพบังคับในทางกฎหมาย	21
1.1.3 บ่อเกิดของกฎหมาย	21
1.1.4 วัตถุประสงค์เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศและผลประโยชน์ ร่วมกันบางประการแก่รัฐต่างๆ ซึ่งได้ให้การยอมรับ	21
1.2 ความเป็น “กฎหมาย” ของกฎหมายระหว่างประเทศ	23
1.2.1 สำนักกฎหมายธรรมชาติ (School of Natural Law)	23
1.2.2 สำนักกฎหมายบ้านเมือง (School of Legal Positivism)	24
1.3 ลักษณะพิเศษของกฎหมายระหว่างประเทศ	29
1.3.1 กฎหมายระหว่างประเทศเป็นทางปฏิบัติหรือกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับ ในประชาคมระหว่างประเทศ	29
1.3.2 กฎหมายระหว่างประเทศเป็นกฎเกณฑ์ที่ร่วมกันสร้างขึ้นโดยรัฐต่างๆ ในสังคมโลก	30
1.3.3 กฎหมายระหว่างประเทศมีความแตกต่างจากมารยาทหรืออัธยาศัยไมตรี ระหว่างประเทศ (international comity)	30
1.4 อำนาจผูกพันและอำนาจบังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ	30
1.4.1 อำนาจผูกพันของกฎหมายระหว่างประเทศ	30
1.4.2 อำนาจบังคับหรือสภาพบังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ	31
1.5 ความแตกต่างระหว่างกฎหมายระหว่างประเทศกับกฎหมายภายใน	34
1.5.1 ปัจจัยด้านโครงสร้าง	34
1.5.2 ปัจจัยด้านพื้นฐานทางกฎหมาย	36

1.6 สาขาของกฎหมายระหว่างประเทศ	37
บทส่งท้าย	40
คำถามท้ายบท พร้อมแนวคำตอบ	41
เอกสารแนะนำให้อ่านเพิ่มเติม	46

บทที่ 2 บ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศ

(Sources of International Law) 47

2.1 ความหมายของบ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศ	48
2.2 ประเภทบ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศ	49
2.2.1 จารีตประเพณีระหว่างประเทศ (international custom)	51
2.2.2 สนธิสัญญา (treaties)	63
2.2.3 หลักกฎหมายทั่วไป (general principles of law)	66
2.2.4 คำพิพากษาของศาล (judicial decisions)	68
2.2.5 คำสอนของผู้ทรงคุณวุฒิอย่างสูงจากประเทศต่างๆ (teachings of the most highly qualified publicists of the various nations)	70
2.2.6 หลักความยุติธรรมและความรู้สึกผิดชอบอันดี (ex aequo et bono)	71
2.2.7 การกระทำขององค์การระหว่างประเทศ (acts of an international organization)	71
2.2.8 การกระทำฝ่ายเดียวของรัฐ (unilateral act of a state)	72
2.2.9 หลักเกณฑ์ที่อาจกลายเป็นกฎหมายหรือควรเป็นกฎหมายในอนาคต (soft law or de lege ferenda)	73
2.3 ลำดับศักดิ์บ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศ	74
2.4 กฎหมายเด็ดขาด (jus cogens หรือ peremptory norm)	76
บทส่งท้าย	77
คำถามท้ายบท พร้อมแนวคำตอบ	80
เอกสารแนะนำให้อ่านเพิ่มเติม	82

บทที่ 3 สนธิสัญญา (Treaties) 83

3.1 ความหมายของสนธิสัญญาตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969	84
3.1.1 เป็นความตกลงระหว่างประเทศที่ทำขึ้นระหว่างรัฐตั้งแต่สองรัฐขึ้นไป	84
3.1.2 เป็นความตกลงระหว่างประเทศที่ทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรไม่ว่าจะอยู่ในตราสารฉบับเดียวหรือตราสารที่เกี่ยวข้องกันสองฉบับหรือมากกว่านั้นก็ตาม	85

3.1.3 ไม่จำกัดว่าจะเรียกชื่อเฉพาะว่าอย่างไร	86
3.1.4 อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายระหว่างประเทศ	86
3.2 การทำสนธิสัญญา	89
3.2.1 ความสามารถในการทำสนธิสัญญา	89
ก. ความสามารถตามกฎหมายภายใน	89
ข. ความสามารถตามกฎหมายระหว่างประเทศ	90
3.2.2 บุคคลที่มีความสามารถในการทำสนธิสัญญา	91
ก. บุคคลที่มีเอกสารการมอบอำนาจเต็ม	92
ข. บุคคลที่ไม่ต้องมีเอกสารการมอบอำนาจเต็ม แต่มีอำนาจในการทำสนธิสัญญาได้โดยตำแหน่งหรือโดยอำนาจหน้าที่	92
3.3 ขั้นตอนการทำสนธิสัญญาและผลผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศ	97
3.3.1 การเจรจา (negotiations)	98
3.3.2 การยอมรับด้วยบทของสนธิสัญญา (adoption)	99
3.3.3 การรับรองความถูกต้องแท้จริงของตัวบทแห่งสนธิสัญญา (authentication)	100
3.3.4 การแสดงเจตนายินยอมเพื่อผูกพันตามสนธิสัญญา (express consent to be bound by a treaty)	101
3.4 ความยินยอมของรัฐเพื่อผูกพันตามสนธิสัญญา	101
3.4.1 การลงนาม	102
3.4.2 การแลกเปลี่ยนตราสารที่ก่อให้เกิดสนธิสัญญา (exchange of instruments constituting a treaty)	103
3.4.3 การให้สัตยาบัน การยอมรับ และการให้ความเห็นชอบ	104
3.4.4 การภาคยานุวัติ	105
3.4.5 อื่นๆ	107
3.5 ข้อสงวน (reservation)	107
3.5.1 ความหมายของ “ข้อสงวน”	108
3.5.2 ข้อสงวนที่อนุญาตให้ตั้งได้ (permissible reservation)	109
3.5.3 ข้อสงวนที่คัดค้านได้ (opposable reservation)	111
3.5.4 ผลของการตั้งข้อสงวน	112
3.6 การมีผลใช้บังคับของสนธิสัญญา (entry into force) และการตีความสนธิสัญญา (treaty interpretation)	113

3.7 การใช้บังคับสนธิสัญญา (application of treaties)	114
3.7.1 การไม่มีผลย้อนหลังของสนธิสัญญา (non-retroactivity of treaties)	114
3.7.2 การใช้บังคับสนธิสัญญาแก่ดินแดนของรัฐ	114
3.7.3 การใช้สนธิสัญญาหลายฉบับที่ต่อเนื่องกันและเกี่ยวข้องกับเรื่องเดียวกัน	115
3.7.4 การใช้บังคับสนธิสัญญาต่อรัฐที่สาม	115
3.8 ความไม่สมบูรณ์ของสนธิสัญญา (invalidity of treaties)	116
3.8.1 ความไม่สมบูรณ์ของการให้ความยินยอมเพื่อผูกพันตามสนธิสัญญา	116
ก. ความสามารถ (capacity) ของผู้ทำสนธิสัญญา	117
ข. ความผิดพลาดในสนธิสัญญา	118
ค. การฉ้อฉลของผู้แทนของรัฐ	119
ง. การประพฤติมิชอบของผู้แทนของรัฐ	120
จ. การข่มขู่ผู้แทนของรัฐ	120
3.8.2 ความไม่สมบูรณ์ของสนธิสัญญาทั้งฉบับ	121
ก. การข่มขู่รัฐ	122
ข. สนธิสัญญาขัดกับกฎหมายเด็ดขาด (<i>jus cogens</i>) ของกฎหมายระหว่างประเทศ	123
3.9 การจดทะเบียนสนธิสัญญา (registration)	126
3.10 การยกเลิกสนธิสัญญา (termination of a treaty) และการระงับการใช้บังคับ (suspension) ของสนธิสัญญา	127
บทส่งท้าย	127
คำถามท้ายบท พร้อมแนวคำตอบ	128
เอกสารแนะนำให้อ่านเพิ่มเติม	135

บทที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายระหว่างประเทศกับกฎหมายภายในของรัฐ (Relation between International Law and Municipal Law) 137

4.1 ความหมาย ความสำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศกับกฎหมายภายในของรัฐ และการใช้บังคับกฎหมายภายใน (municipal law) ในกฎหมายระหว่างประเทศ (international law)	138
4.1.1 ความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายระหว่างประเทศกับกฎหมายภายใน	138

4.1.2 ความสำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศกับกฎหมายภายในของรัฐ	139
4.1.3 การใช้บังคับกฎหมายภายใน (municipal law) ในกฎหมายระหว่างประเทศ (international law)	139
4.2 ทฤษฎีว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายระหว่างประเทศกับกฎหมายภายในของรัฐ	141
4.2.1 ทฤษฎีเอกนิยม (Monism or Monistic School)	141
4.2.2 ทฤษฎีทวินิยม (Dualism or Dualistic School)	142
ก. การแปลง (Transformation)	142
ข. การผนวกหรือการรวม (Incorporation)	142
4.2.3 ทฤษฎีประสาน (Coordination Theory)	144
4.3 ทางปฏิบัติเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายระหว่างประเทศกับกฎหมายภายในของรัฐ	146
4.3.1 สนธิสัญญา	146
ก. สหราชอาณาจักร (อังกฤษ)	147
ข. สหรัฐอเมริกา	148
ค. ฝรั่งเศส	150
ง. เยอรมนี	151
4.3.2 จารีตประเพณีระหว่างประเทศ	152
ก. สหราชอาณาจักร (อังกฤษ)	152
ข. สหรัฐอเมริกา	153
ค. ฝรั่งเศส	154
ง. เยอรมนี	154
4.3.3 ประเทศไทย	155
ก. อำนาจของฝ่ายบริหาร	155
ข. อำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ	155
ค. อำนาจของฝ่ายตุลาการ	161
บทส่งท้าย	162
คำถามท้ายบท พร้อมแนวคำตอบ	164
เอกสารแนะนำให้อ่านเพิ่มเติม	168

บทที่ 5 บุคคลตามกฎหมายระหว่างประเทศ**(Subjects of International Law)169**

5.1 รัฐ	170
5.1.1 องค์ประกอบของความเป็นรัฐ	170
ก. ประชากร	171
ข. ดินแดน	172
ค. รัฐบาล	172
ง. ความสามารถในการดำเนินความสัมพันธ์กับรัฐอื่น	173
5.1.2 การรับรองรัฐและการรับรองรัฐบาล	175
5.1.3 การรับรองรัฐ (recognition of states)	176
ก. ทฤษฎีการรับรองรัฐ	176
ข. วิธีการรับรองรัฐ	177
ค. ผลของการรับรองรัฐ	178
5.1.4 การรับรองรัฐบาล (recognition of government)	178
ก. ทฤษฎีการรับรองรัฐบาล	178
ข. ผลของการรับรองรัฐบาล	179
5.1.5 ตัวอย่างองค์ภาวะหรือหน่วยการปกครองที่มีลักษณะพิเศษตามกฎหมายระหว่างประเทศ	179
ก. นครรัฐวาติกัน (Vatican)	179
ข. รัฐปาเลสไตน์ (State of Palestine)	180
5.2 องค์การระหว่างประเทศ (international organizations)	181
5.2.1 สภาพบุคคลขององค์การระหว่างประเทศ	182
ก. เป็นองค์การระหว่างประเทศระดับรัฐบาล	182
ข. เป็นการที่รัฐแสดงเจตนาก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศผ่านสนธิสัญญาหรือตราสารก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศ	182
ค. ประกอบด้วยองค์กรที่มีลักษณะถาวร	182
ง. มีอิสระในการตัดสินใจเป็นของตนเอง	183
5.2.2 สภาพบุคคลขององค์การระหว่างประเทศ	184
5.2.3 ความรับผิดชอบขององค์การระหว่างประเทศ	184
ก. ความรับผิดชอบขององค์การระหว่างประเทศตามกฎหมายภายในของรัฐสมาชิก	184

ข. ความรับผิดชอบขององค์การระหว่างประเทศตามกฎหมายระหว่างประเทศ	185
5.3 ปัจเจกชน (individuals)	186
5.4 องค์การเอกชน (non-governmental organization : NGO)	187
5.5 บรรษัทข้ามชาติและบริษัท (multinational corporations)	188
บทส่งท้าย	188
คำถามท้ายบท พร้อมแนวคำตอบ	189
เอกสารแนะนำให้อ่านเพิ่มเติม	193

บทที่ 6 เขตอำนาจของรัฐ (Jurisdiction of State) 195

6.1 ความหมายของเขตอำนาจของรัฐและหลักเกณฑ์ทั่วไปของเขตอำนาจของรัฐ	195
6.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้เขตอำนาจรัฐและทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เขตอำนาจของรัฐทางอาญา	197
6.2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้เขตอำนาจของรัฐ	198
ก. หลักดินแดน (Territorial Principle) หรือหลักพื้นที่ (Spatiality Principle)	198
ข. หลักสัญชาติ (Nationality Principle)	200
ค. หลักป้องกัน (Protective Principle)	200
ง. หลักสากล (Universality or Universal Principle)	201
จ. หลักผู้ถูกกระทำ (Passive Personality Principle)	202
6.2.2 การใช้เขตอำนาจของรัฐเกี่ยวกับความผิดทางอาญาตามกฎหมายอาญา	202
ก. เขตอำนาจรัฐตามหลักดินแดน	202
ข. เขตอำนาจรัฐตามหลักสัญชาติ	203
ค. เขตอำนาจรัฐตามหลักป้องกัน	203
ง. เขตอำนาจรัฐตามหลักสากล	204
จ. เขตอำนาจรัฐตามหลักผู้ถูกกระทำ	204
6.2.3 การส่งผู้ร้ายข้ามแดน (extradition)	204
6.3 การใช้เขตอำนาจของรัฐเหนือเขตทางทะเล	205
6.3.1 ความหมายของเขตทางทะเลและกฎหมายทะเล	205
6.3.2 เขตทางทะเลและการใช้เขตอำนาจของรัฐเหนือเขตทางทะเล	206

ก. เขตอำนาจแห่งชาติ	206
ข. บริเวณที่อยู่นอกเขตอำนาจแห่งชาติ	212
บทส่งท้าย	215
คำถามท้ายบท พร้อมแนวคำตอบ	216
เอกสารแนะนำให้อ่านเพิ่มเติม	218

บทที่ 7 ความคุ้มกันจากเขตอำนาจรัฐ

(Immunity of the State Jurisdiction) 219

7.1 ความหมายของความคุ้มกันจากเขตอำนาจของรัฐ	220
7.1.1 รัฐ	221
7.1.2 ผู้แทนของรัฐ	221
7.1.3 องค์การระหว่างประเทศ	221
7.2 ความคุ้มกันของรัฐ (state or sovereign immunity)	222
7.2.1 ความคุ้มกันเด็ดขาด (absolute immunity)	222
7.2.2 ความคุ้มกันจำกัด (restrictive immunity)	223
7.3 ความคุ้มกันของผู้แทนของรัฐ (immunity of state representatives)	225
7.3.1 ผู้แทนของรัฐและบทบาทหน้าที่ของผู้แทนของรัฐ	225
7.3.2 ความคุ้มกันทางกฎหมายของผู้แทนของรัฐ	226
7.3.3 ความละเมิดมิได้ต่อดัวบุคคล	227
7.3.4 ความละเมิดมิได้ต่อตัวสถานที่	227
7.4 การสละความคุ้มกัน (waiver of immunity)	228
บทส่งท้าย	230
คำถามท้ายบท พร้อมแนวคำตอบ	231
เอกสารแนะนำให้อ่านเพิ่มเติม	233

ภาคผนวก แนวทางและเทคนิคในการเรียนกฎหมายระหว่างประเทศ ให้เข้าใจ พร้อมความสำคัญและประโยชน์ของการศึกษากฎหมาย ระหว่างประเทศ	235
---	-----

บรรณานุกรม	245
------------------	-----

ดัชนีค้นคำ	247
------------------	-----